Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.


# СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXX. | Число 140. | Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 19. червня, 1922. | VOL. XXX. | No. 140. | Jersey City, N. J., Monday, June 19, 1922. | THREE CENTS


## ПЛЯНУЮТЬ СОЮЗ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ ТА АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕҐІОНУ

СИНСИНАТІ, 16. червня. — Головною подією на нинішнім засіданню конвенції Американської Федерації Праці була промова Генфорда Мекнайдера, команданта Американського Леґіону (Америкен Ліджен) на всі Злучені Держави.

Його промова зазначила дуже важний зворот в політиці обох орґанізацій, бо коли Американська Федерація на своїй конвенції минувшого року протестувала проти антиробітничого напряму політики Американського Леґіону, сього року ціла конвенція гучно оплескувала представника Леґіону, коли сей говорив, що Федерація Праці та Леґіон мусять йти рука об руку. Він вказував, що спільними ворогами обох орґанізацій мусять бути всі ті, що хочуть підорвати праву цілість народа, що загрожують американській конституції, що не хочуть признати належного з одної сторони жовнірам, повернувшим з війни, а з другої сторони робітникам. Він закликав Американську Федерацію Праці обєднати свої сили з Американським Леґіоном на час виборів, хоч рівночасно заявився проти участи в виборах яко політична орґанізація.

У відповідь на промову Мекнайдера, президент Американської Федерації Праці, Самуель Ґомперс, заявив, що Американська Федерація Праці буде все попирати Американський Леґіон, о скільки він буде стояти за заявами свого провідника та як довго він буде стояти під таким руководником.

## НАСТРІЙ КОНВЕНЦІЇ ПРОТИ „ОДНОЇ ВЕЛИКОЇ ЮНІЇ"

Нині вже другий раз конвенція дала до пізнання, що її делеґати противляться ідеї „одної великої юнії".

Показалося те, коли конвенція переважаючою більшостю голосів постановила відкинути внесенне, щоби Американська Федерація Праці вживала одної юнійної марки („юніон лейбел") на всіх виробах, продукованих в юнійних шапах, а не 61 марки, як се є тепер, коли кожда юнія значить осібно вироби юнійних фабрик.

## КОНВЕНЦІЯ ПРОВІДНИКІВ МАЙНЕРСЬКИХ ТА ЗЕЛІЗНИЧИХ ЮНІЙ

СИНСИНАТІ, Огайо, 16. червня. — Тут мається відбути спільна конференція провідників зелізничих та майнерських юній, як про се постановляє заключена межи обома орґанізаціями угода.

Згідно з угодою, підписаною пару місяців тому назад, обі орґанізації мають відбути конференцію, кілько разів робітникам одної з них грозить обниженнє заплати. Конференція має рішити, що треба зробити для охоронення інтересів загрожених робітників, а рішенне, щоби стати правосильним, мусить бути потвер承женим обома юніями згідно з їх конституціями.

## ПОБОЮЮТЬСЯ НАСЛІДКІВ ВУГЛЕВОГО СТРАЙКУ

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 16. червня. — Голова Американського Зелізничого Товариства видав публичну осторогу про можливі страшні наслідки вуглевого страйку.

Він остерігає американську суспільність, щоби собі не легковажила страйку, бо коли він потреває ще пару неділь, як се заноситься тепер, коли Американська Федерація Праці заявилася поперти всіми своїми силами, то в Злучених Державах настане страшний брак вугля. Навіть коли страйк скінчиться і американські копальні стануть знов працювати що сили, то й тоді довго треба буде ждати на полекшу, бо копальні так завалять зелізниці вуглем, що зелізниці не зможуть всего вугля перевезти.

## НОВА БОРОТЬБА НА ТЛІ ВУГЛЕВОГО СТРАЙКУ

ТЕРІ ГОТ, Індіяна, 16. червня. — Коли вуглеві копальні в сій околиці заявили охоту отворити наново роботу в копальнях і вести її при помочи страйколомів, страйкарі заявили, що вони не допустять до того і вибралися до копалень на автомобілях. Коли автомобілі перепарадували містом, страйколоми згодилися покинути роботу.

## ЩЕ ОДНО ОБНИЖЕННЄ ЗАПЛАТИ ЗЕЛІЗНИЧИМ РОБІТНИКАМ

ШИКАҐО, 16. червня. — Зелізнича Робітнича Рада Злучених Держав видала нині ще одно ореченне про заплату зелізничих робітників, обнижаючи в ньому вже по раз третий сього року заплату великому числу зелізничників.

Отсе ореченнє обнижає заплату 208,500 клерків та стаційних робітників о 3 центи на годину, 76,000 других клерків о 4 центи на годину, 10,000 сиґналовим робітникам о 5 центів за годину, 9,500 стаційним пічкурам та машиністам о 2 центи на годину, а 2,000 помічникам сиґналового департаменту о 6 центів на годину.

Знижку сю приняла більшість Робітничої Ради проти протесту членів так званої робітничої ґрупи Ради. Юнійні урядники робітників згаданих катеґорій заповідають рішучу акцію проти сеї знижки.

## ХОЧУТЬ ВИКИДАТИ ВСІХ ПАРТІЙНИХ ПРОТИВНИКІВ З УРЯДУ

ВАШИНҐТОН, 16. червня. — Сто пятьдесятьох сенаторів та конґресменів з републиканської партії віднеслося до секретаря (міністра) скарбу Мелона з домаганнем, щоби він викинув зі свого уряду всіх демократів, котрі там мають займати всі визначні й впливові становища, і обсадив всі ті уряди републиканцями. Мелон заявився проти сього домагання, кажучи, що уряд мусить дивитися за належитим виповнюванням уряду, а не на партійну приналежність урядника.

## ХОЧУТЬ ПОЖДАТИ З БОНУСОМ

ВАШИНҐТОН, 16. червня. — Сто пятьдесятьох сенторів та конґресменів з републиканської партії віднеслося до секретаря (міністра) скарбу Мелона з домаганнем, щоби він викинув зі свого уряду всіх демократів, котрі там мають займати всі визначні й впливові становища, і обсадив всі ті уряди републиканцями. Мелон заявився проти сього домагання, кажучи, що уряд мусить дивитися за належитим виповнюваннем уряду. а не на партійну приналежність урядника.

## ЮВИЛЕЙНА АМЕРИКАНСЬКА ВИСТАВА БУДЕ ВІДЛОЖЕНА.

Впорядники Американської Півторастолітної Вистави, котра має бути устроєна в память 159-літної річниці американської независимости, а котра мала бути отворена в Філядельфії в 1926 році, кажуть, що вони не вспіють поробити на час відповідних приготовань і наслідком сього вистава не буде могти бути отворена перед цвітнем 1927 року.

## ВПЛИВ ПОЛА НА АКУСТИЧНІСТЬ САЛЬ.

Вотсон, професор фізики на Илинойськім університеті в Шикаґо, мав недавно цікавий відчит про вплив пола слухачів на акустичність театральних саль. На думку прелеґента, для бесідника й для актора добре, коли на салі є більше жінок як мущин, бо в такій салі голос не губиться через те, що жінки мають на собі звичайно менче одіння, як мущини. Всяке одінне заглушує голос і тому його повинно бути як найменче серед публики. Зате для акустичности галі добре булоби, якби стіни мали ріжні сукняні обиття, бо стіни без сього відбивають добре голос, але сей відгук заглушує лишень дальші слова бесідника чи співака.

## ПРОГНАЛИ СУДДЮ З МІСТА.

Коли суддя Волц з Бей Минет, в стейті Алабама, вийшов в середу зі свого уряду, на порозі дому стрінула його депутація горожан міста, серед котрої були навіть міські урядники і зажадала від нього, щоби він зараз вибрався з міста. Горожани признали його негідним жити серед себе, бо місто переконалося, що суддя, хоч жонатий вже довгі літа, удержував потайні зносини з одною замужною жінкою. Як кажуть, суддя послухав присуду горожан і вибрався зараз з міста не знати куди.

## КОМІСАР ПОЛІЦІЇ БАВИТЬСЯ.

В неділю забавлялося в ліску під Варшавою товариство, вистрілюючи час від часу на „віват". Одним таким вистрілом для забави ранено смертельно переходячого стежкою хлопчика. В слідстві показалося, що так фатально бавився польський комісар кримінальної поліції Е. Чепіньскі.

## ЩЕ НАХОДЯТЬ ЖЕРТВИ БУРІ.

Досі ще не віднкрито всіх жертв велкиої бурі, полудневу часть стейту Ню Йорк, що ще й в середу находили тіла людий, потоплених в неділю.

## СЕМЬОНОВ ВЕРТАЄ НА СИБІР.

Венкувер. Британійська Колумбія, Каннада, 14. червня.— Сюди приїхав зі Злученних Держав сибірський ґенерал Семьонов, щоби назад їхати на Сибір, куди як він каже, кличуть його представники ріжних сибірських організацій.

Семьонов не виявляв ніякого жалю з приводу скандалів, які йому наробили в Злучених Державах, але показував велике одушевленнє своєю будучою роботою Сибіри. Він казав, що причиною його рожевих надій є інформації, зібрані ним в Злучених Державах.

## ТЕЛЯ ЗА 250 ПОЛЬСЬКИХ МАРОК.

З Дрогобиччини пишуть що в липни 1921 р. дістав поліційний постерунок в Унятичах з дрогобицького староства дозвіл закупити собі з вільної руки по оціночній вартости для себе худобу на селі на зарізь, хоч торговля худоби по польському закону була вільною і відбувались торги. Поліціянт Рейзерович з товаришем удався на таке купно до Жида Саламона Берґера в Нагуєвичах, прибравши до оцінки наказного війта С. Тичишина і одного ще оцінителя. Вони оцінили шестимісячне теля по реквізиційній вартости на 250 мп. а по звичайній 2000 мп. Державні поліціянти виплатили 250 мп. і забрали теля для себе на зарізь. Берґер завізвав оцінителів до суду за це нерозважне оціненя о відшкодовання по дійсній вартости 10.000 мп., але програв в дрогобицькім і відкличнім суді цей процес і має ще заплатити майже стільки коштів, бо суди були переконаня, що оцінителі в добрій вірі оцінили теля низько, уважаючи старостинський дозвіл за наказ реквізиції за низьким відшкодованем. Польська прокуратура також нікого не потягнула за це поліційне вільне купно до відкшкодовання, бо польський суд її про цю, цікаву реквізицію не повідомив.

## ОРДИНАНС ПОЛЬСЬКОГО ПОЛКОВНИКА УБИЙНИКОМ І ГРАБІЖНИКОМ.

Під таким заголовком пише „Ґазета поранна" з 25. мая.: Вчора арештовано в вестибулю двірця Львів-Підзамче ординанса полковника Кучевського з 19. пп. стаціонованого на цитаделі у Львові. Ординанса Владислава Шимковіча, вояка 19. пп., розпізнав поліційний аґент, як пошукуваного з давна убийника Блажея Фаліньского з Радехова, реемігранта з Америки, якому Шимковіч зрабував привезені доляри. Крім того Шимковіч вмішаний в рабунковий напад в погорецькім лісі.

## СЦЕНА З ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ.

Варшавський сойм є дуже часто сценою пікантних авантур, які ми нераз доносили. „Ржечпосполіта" з дня 27. мая ч. 141. пише на першій сторінці про найновійший „виступ" тим разом посла Шміґля з партії людовців. „Підчас промови посла Вержбіцкого дійшло до авантури (24 мая), так що маршалок мусів перервати засідання. Славний зі своїх шельмовсько гайдамацьких викликів про 46-тий рік і т. и. посол Шміґель (П. С. Л.) довбаючи в зубах і спльовуючи на боки, переривав від часу до часу бесідникови, втручуючи свої уваги, аж по одній зн их котрийсь посол сказав:

— Шміґель розуміється на бараболях.

Посол Шміґель, який попадає в дивне подражнення, коли йде мова про бульбу і який з того приводу напав раз в кульоарах сойму на одного з послів священиків, зірвався з місця, підбіг до посла Скуня й погрожуючи йому кулаками, став кричати на все горло:

— Стул писк, драбє еден, бо ці морден розбієвн. По пару того рода визовах посла, маршалок виключив його з засідань. Коли Шміґель не хотів вийти, маршалок зарядив перерву, а по перерві Шміґеля вже не впущено на салю. — А власне тому кілька днів — кінчить „Ржечпосполіта" — посол Ратай, товариш п. Шміґля, мотивуючи наглість внесну П. С. Л. в справі пригоди Вітоса в Познані „нарікав на „здзічене" в польськім політичнім життю.

## ВИПАДОК СКАЖЕНИНИ.

В селі Хомин, старосамбірського повіту, захорувала на скаженину дівчина Надбжежна, яку свойого часу покусав скажений пес. Хора покусала матір, 18-літного брата і малу сестричку. По страшних муках вона сама вмерла, а покусана нею родина поїхала до шпиталю. Звертаємо увагу, що статистика виказує цеї весни застрашуючй зріст скаженини в собак, яких жертвою паде чимраз більше людей. Тому головно по селах треба вважати на псів та стерегти від них передівсім малі діти, а в разі покусання зараз удатися до заведення Буйвида в Кракові або у Львові.

## ЯК ЧІЧЕРІН ГОСТЮВАВ У АНУНЦІЯ?

Чічерін виїхав з Ґенуї автом, стереженим фіюмськими леґіоністами та відділом ґенуенської поліції і так прибув до віллі д'Анунція над озером Карда. Гостина трвала цілу добу. За той час влада ужила всеї своєї поваги, щоби Чічерінови не сталося що неприємного. На стежках, гостинцях та по дооколичних селах повнили безнастанну службу військові й поліційні стежі, які опісля відвезли Чічеріна назад в Ґенуу.



## ҐАҐСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ НЕ ХОЧЕ РІШАТИ СПРАВИ РОСІЇ БЕЗ НЕЇ

ҐАҐА, 16. червня. — Більшість держав, репрезентованих на ґаґській конференції, заявилася за тим, щоби не полагоджувати без Росії ніяких справ, що її тикаються, бо противна акція моглаб дуже легко довести до того, що зараз виринулиб на верха непорозуміння межи Англією та Францією й конференція розбилабся.

## ПОСТАНОВИ ПРО ОРҐАНІЗАЦІЮ КОМІСИЙ

Делеґати покищо рішили зорґанізувати одну загальну комісію для російських справ та три підкомісії.

Підкомісії мають займатися кожда инчими справами, а саме одна справою довгів, друга справою кредитів, а трета справою приватної власности.

Пять великих держав, що скликали конференцію, та Голяндія будуть репрезентовані в кождій комісії, а представники других держав будуть розкинені.

Москалів мають повідомити дня 20. червня, щоби вони зявилися дня 26 .червня.

## МОСКОВСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ ВЖЕ ГОТОВА

МОСКВА, 16. червня. — Російська делеґація на ґаґську конференцію вже зложена й готова до виїзду.

В її склад мають входити: Леонід Красін, Християн Раковський, Крастинський, що тепер є представником Росії в Берліні, та Сокольніков, заступник міністра фінансів. З ними поїде 11 технічних знатоків, в тому числі дві женщини.

Делеґація має виїхати до Ґаґи дня 19. червня.

## ЩЕ ОДИН СКАНДАЛ НА МОСКОВСЬКІМ СУДІ ПРОТИ РОСІЙСЬКИХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ

МОСКВА, 16. червня. — Гендельман, один з обжалованих московських соціялістів-революціонерів, заявив комуністичному судови, що Еміль Вандервельд та другі заграничні оборонці обвинених, постановили зречися свого уряду оборонців, як їм на се дозволять обвинені.

За причину своєї постанови оборонці подали те, що при такім складі суду ніяка справедливість неможлива. Оборонці вказували на те, що цілий трибунал та обвинителі належуть до одної партії обвинителів, ба навіть настановлений з уряду оборонець большевицьких провокаторів належить до сеї партії і повиненби властиво називатися прокуратором, а не оборонцем.

Предсідатель суду заявив, що уступленнє заграничних оборонців не буде мати ніякого впливу на дальший тяг росправи.

## РОЗБИТТЄ В ІТАЛІЙСЬКІЙ СОЦІЯЛІСТИЧНІЙ ПАРТІЇ

РИМ, 16. червня. — Поважне розбиттє грозить італійській соціялістичній партії через те, що умірковані посли сеї партії постановили приняти участь в уряді та заняти становища в кабінеті міністрів. Заряд партії виступив остро проти сеї постанови своїх партійних товаришів.

## ФРАНЦІЯ ДАЛІ ЗИЧИТЬ ГРОШІ

ПАРИЖ, 16. червня. — Міністер фінансів оголосив нову позичку на цілі відбудовання знищених війною провінцій.

Позичка має виносити 3 міліярди 200 міліонів франків і має принести 6 процент.

## ПОГОЛОСКИ ПРО ҐРІЗЬБУ МОНАРХІСТИЧНОГО ЗАМАХУ В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН, 16. червня. — Соціялістична независима ґазета „Ді Фрайгайт" подає з „добре поінформованих жерел" вістку, що в Німеччині готується монархістичний замах („пуч").

Вступною та пробною акцією для сеї цілі мають бути відбуваючіся тепер по всій Німеччині ґінденбурґівські паради. Замах самий має йти в парі з різнею всіх радикальних та ліберальних людий, котрих спис заговірники вже здавна приготовляють. Днем замаху має бути день 28. червня, коли по всій Німеччині мають відбутися жалібні демонстрації з приводу підписання версайського договору.

Часопись взиває заряди соціялістичних партій поробити старання, щоби до замаху не допустити.

## СПРАВА УЧАСТИ НІМЕЧЧИНИ В ЛІЗІ НАРОДІВ

ЖЕНЕВА, 16. червня. — У відповідь на запит англійського уряду до Німеччини, чи вона згодилабся приняти членьство в Лізі Народів, Німеччина відповіла, що вона внесе поданнє о принятте її в члени під услівєм, що її приймуть в члени без ніяких умов та дадуть місце в виділі Ліґи.

Щодо першої умови, то тут Німеччина не має ніяких противників, однак щодо місця в виділі Ліґи, то Франція має сьому противитися.

## ІТАЛІЙСЬКО-АЛЬБАНСЬКЕ НЕПОРОЗУМІННЯ

РИМ, 16. червня. — Відділ альбанських жовнірів напав на італійський почтовий уряд в Дурацо і зробив поважну шкоду почтовій стації.

## АМЕРИКАНСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ ПРОТИ ЧОРНИХ ВІЙСК

БЕРЛІН, 16. червня. — Ґенерал Ален, командант американської окупаційної армії, заявився проти удержування в Німеччині чорних війск.

Американські жовніри мають бути дуже вдоволені зі свого побуту над Реном, а найтяжчою карою вважається загроза вислати назад до Америки.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

| SUBSCRIPTION RATES: | | ПЕРЕДПЛАТА. | |
|---|---|---|---|
| Three cents the copy. | | Поодинoке число три центи. | |
| One year | $ 7.00 | На рік | $ 7.00 |
| Six months | $ 3.75 | На пів року | $ 3.75 |
| Three months | $ 2.00 | На три місяці | $ 2.00 |
| Foreign and Jersey City Rates. | | В Джерзи Сити і заграницею. | |
| One year | $10.00 | На рік | $10.00 |
| Six months | $ 5.00 | На пів року | $ 5.00 |
| Three months | $ 2.75 | На три місяці | $ 2.75 |

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

# ГОЛОДНІ ГОЛОДНИМ.

Галицькі Українці, хотяй переживають самі велику недолю і злидні під ярмом ляцького наїзника, зворушились на стони конаючої з голоду Великої України і рішились поділитися з дніпрянськими братами і сестрами і своїм кусником чорного хліба.

У всіх галицьких українських ґазетах появилась відозва, яку підписали сотки Українців і Українок з цілого краю, разом — епископи і священики, і професори, і робітники, і селяни, і міщани, народовці, радикали, клерикали і соціялісти.

Ся відозва звучить:

НА ДОПОМОГУ ГОЛОДНІЙ УКРАЇНІ!

Громадяне! Брати! Сестри!

Велике горе постигло українську землю. Розлилося воно морем сліз і крови від Сяну по Дон, від поліських болот по Чорне море.

Український народ, що зірвався до бою за найвище і за найістотніше право, за свою свободу, в надлюдських змаганнях відпираючи ворожу навалу із усіх сторін світу, стер із своєї душі ганебне пятно рабства, але фізично страждає ще в нелюдських кігтях неволі.

В ході визвольної боротьби українському народови прийшлося переносити найбільш доймаючі терпіння, найбільш жахливі страждання, найболючішу муку, прийшлося переходити крізь чистилище і пекло, крізь заборони і середньовічні переслідування, крізь ріки крови і море сліз, крізь жах і божевілля.

Ця велика драма України продовжується вже сім років. Та навіть в найтящих хвилинах народнього життя гола дійсність не була така невблагано жорстока, пропастно безвихідна, смертельно жахлива. Серед гуку гармат, тріскотні скорострілів, луни пожарищ, крівавого насилля і всіх страхіть боротьби, все ще втішливою ясністю коїло біль і горе блакитне небо України і щирим золотом всміхалися родючі поля землі української.

А тепер? Тепер населення найбогатшої країни попало у найбільшу нужду, у найстрашніще лихоліття. Золоті лани спалила змора-посуха, на загніваній землі запеклася счорніла кров — як пятно дієвого злочину, похилилися під вагою чорної журби до краю виснажені горді сини степів, спохмарніли колись веселі облича, в гробовій, могильній тиші замовк веселий щебіт дітвори, потахло в людині все людське, а безмежна розпука і всюдисущий цар-голод видобули з під кори віків первісну зяву чоловіка.

Майже ціла лівобережна й полуднева Україна сьогодня уявляє собою саме дно дантейського пекла, стогне важким стогоном болю, конає в голодових муках, а пошести — тиф і холера брудним смертельним покривалом споривають наших братів і сестер. Біснуваті від голодових мук люде ще зимою порили замерзлу землю в пошуканні за корінням, в надії, що в лоні матері землі найдуть іще життєдайні соки, ще зимою обдирали кору з дерев, у липкій глині дошукувалися поживних складників. Одночасно „щасливіщі" годувалися всякою падлиною, аж вкінці сталася річ найстрашніща: на нашій Україні зявилося людожерство.

Поруч з тим лихоліттям на Великій Україні буруни революції і події на терені Наддніпрянщини викинули поза межі батьківщини тисячі борців громадських діячів, мозок українського народу. І отсе двигачі української національної думки, культурні робітники і сівачі, деякі з дрібними дітьми, в злиднях і нарузі проводять безпросвітні дні і ночі, в голоді і холоді ковтають гіркий полин еміґраційної веґетації. А від них не ділять нас під цю пору ні межі, ні граничні стовпи, ні китайські мури. Чим не подамо їм помічної руки, чи не підіпремо охлялих, чи не заспокоїмо їхнього голоду, чи ділом не виявимо нашого братерства?

Громадяне! Брати! Сестри!

Закликаємо Вас всіх, синів і дочок одного народу, і тут в Галичині, на Волині, Поліссю, Підляшу, Холмщині, Буковині, Підкарпатській Україні, І ТАМ ЗА ОКЕАНАМИ — У ВІЛЬНІЙ ЗЕМЛІ ВАШИНҐТОНА, В БРИТІЙСЬКІЙ ДОМІНІЇ КАНАДІ, в пралісах Бразилії і Арґентини, і всюди, де тільки бється українське серце, де відчувається кровний звязок з українським народом і його землею, — сповнити перший національний обовязок діяльної любови брата, а одночасно благородний людяний вчинок і негайно поспішити з допомогою голодній Україні.

На день 3. червня (задушна субота) проголошуємо НАЦІОНАЛЬНИЙ ПІСТ, а всі видатки, які призначені НА ПРОЖИТОК ОДНОГО ДНЯ, ЯК І ЗАРОБІТОК ОДНОГО ДНЯ, ПРОСИМО ЖЕРТВУВАТИ НА ДОПОМОГУ ГОЛОДНИМ.

Мусимо під загрозою прокляття історією і нашими нащадками напружити усі свої сили, мусимо розвинути як найбільшу акцію, мусимо нею ОБНЯТИ ВСІХ ЧЛЕНІВ НАЦІЇ БЕЗ ВИНЯТКУ, мусимо піднести наше національне почування до ступня релігійної, молитовної екстази, а нашу щедрість до найдальших границь спроможности, щоби з челюсти смерти вирвати вмираючих, щоби з мутних хвиль зневіри вратувати потапаючих, щоби кинути їм ясний промінчик надії на життя, а нам самим стати людьми в повному того слова розумінню перед маєстатом нації і людскости.

У Львові, дня 29. мая 1922.

(Слідує кількасот підписів).

* * *

Так спішать на поміч рідній Україні наші галицькі браття.

Вони кличуть подати хліб голодним — усіх Українців і Українок по усьому світі.

Кличуть і нас, Американців, що не зазнали ані 10-ої части тих военних і повоєнних злоднів, що зазнали вони.

Тож відізвімся!

Даймо поміч, яку можемо — голодним братам і сестрам знад Дніпра!

Не приймаймо крику вмираючих мовчанкою!

Бож чи можемо мовчати, як міліонам наших братів і сестер грозить загибіль?

# ЦЕРКОВНА ПОЛІТИКА БОЛЬШЕВИКІВ.

(Кореспонденція „Свободи").

I.

Церква в царській Росії була православна й державна. До неї належало близько 70% (докладно 69.54%) усего населення — значить понад дві треті. Православному не вільно було змінити віроісповідання. Хто помагав йому в тім, підлягав кримінальній карі. Всі діти з мішаних подруж мусіли бути православні.

На чолі православної церкви в Росії стояв святий Синод. Оснував його цар Петро в р. 1721, а в два роки потому східні патріярхи визнали його як рівнорядну з ними владу. В останних часах Синод складався з сімох членів іменованих царем. З них 3 були іменовані на ціле життя, а саме митрополити петербурський, московський і київський, инші (епископи) на ряд літ. Головою Синода був митрополит петербурський. Царя заступав у Синоді світський достойник, що називався „оберпрокуратор". Він мав становище міністра. Згодом уся влада св. Синода опинилася в його руках, а цілий Синод став тільки прибічною радою „оберпрокуратора", який сам рішав як хотів. А було там над чим рішати і чим управляти!

Ціла держава була поділена на 64 дієцезії і 1 екзархат. На чолі їх стояли 3 метрополити, 1 екзарх, 15 архиепископів і 48 епископів з 37 вікаріями. З початком сего століття було в Росії 719 катедральних церков, 36.568 парохіяльних церков і 10.312 каплиць. Церковний причет складався з 62.702 осіб, в тім 42.679 священиків, 2.031 протоєреїв, 14.368 діяконів, 43.-624 псальмопівців і т. д. Крім того було 499 мужеських монастирів (в тім 4 Лаври), 292 жіночих, 8.105 монахів, 9.241 монахинь, 6.999 кандидатів на монахів (перед обітом) і 28.824 на монахинь, разом 53.169.

Удержання того всего коштувало державу річно коло 30 міліонів рублів (на всі инші християнські віроісповідання давала царська держава понад 1½ міл. руб., а на магомеданське 54.000 р.). Кромі того мала православна церква грубо понад 30 міліонів добровільних датків що року, не рахуючи всяких записів, дорогоцінностей і т. п.

Так було з початком сього століття. Перед самою війною мала православна церква в Росії коло 54.000 церков, 23.000 каплиць і коло 111.000 духовенства. Число монастирів зросло також і мужеських було 529, жіночих 456. Біле („світське") духовенство не всюди жило в достатках. За те монастирі були дуже богаті: нпр. в Москві належало до монастирів аж 1.054 камяниць і 22 готелів! В р. 1910 капітали монастирів обраховувано на **15 міліярдів** рублів (не теперішної, а давної високої вартости).

На шляху між Москвою й Ярославлем, 15 миль на північний схід від Москви є старий Троїцько-Сергіївський монастир („Лавра"), побудований ще в р. 1340.*) Той монастир був такий богатий, що вже в давних часах міг стоїм коштом виставити 20.000 озброєних вояків. В тім монастири була золота кадильниця ваги 5 ф.! А одно накривало на вівтарі було варта 3 міліони нім. марок (передвоєнних). А патріярші ризи, які були в двох монастирах у Новгороді, цінили в р. 1915 на 110 міліонів нім. марок!

В деяких монастирах були цілі срібні домовини (з мощами святих). Домовини ті важили 10 до 30 сотнарів! Київська Печерська Лавра має три ампули з 241 шліфованими діямантами. Вартости їх годі подати. В Чудівськім монастири коло Москви є іконостас неоцінимої вартости. А дзвони іпатієвського монастиря (коло Костроми) оцінювано перед війною на 10 міліонів нім. марок! На банях (копулах) багатьох монастирів і церков були плити з дійсного золота.

*) Цікаві замітки про сей монастир гл. у Масарика „Соціольоґічних шкіцах. До фільософії російської історії й релігії. Росія й Европа".

II.

Наймогутніщі російські царі, хоч знаходилися нераз у великій потребі, боялися конфіскувати церковні добра. Навіть такий деспот, як цар Микола I. (той сам, що заслав нашого Шевченка), просив о позичку Київо-Печерську Лавру й виставив квит на позичені суми, яких потребував на війну. Колиж він отруївся, програвши кримську війну, його наступникови предложили київські монахи квит його попередника — на золотім підносі. Хитро піднесли йому той квит: Мовляв або заплатим, або возьмеш як дарунок. Але й цар хитро викрутився: „Сховайте це на памятку!" відповів монахам...

З того бачимо, як навіть російські царі делікатно забирали церковні фонди, аби не підбурити проти себе народних мас.

Довгий час вагалися й большевики. Вони від початку аґітували проти церкви і проти віри. Але на майно церков рук не підносили, аж поки дійсно не мусіли. Коли вичерпалися їх засоби, тоді вони взялися до церковних скарбів. До 1 квітня забрали з церков 531 пудів срібла вартости 223,148,400,000 рублів і золото вартости 8,-578,090,000 рублів. Правда, совітські рублі мають малу вартість. Але коли перечислити ті суми хочби на доляри, то все таки се величезна добича.

Але грубо помиляється той, хто думає, що православна церков знищена тими реквізиціями. Бо її богатство не полягало ні на золоті, ні на сріблі, ні на дорогих каміннях, тільки на сліпій вірі народних мас у мощі святих і т. п. А ті мощі святих ще збільшилися: самі большевики засудили і стратили 33 епископів. Кости їх будуть новими „мощами", а купці й купчихи й бідні люди дальше жертвувати-муть на церкви й монастирі. Петербурський митрополит Веніямин заявив, що православна церков в Росії переживає тепер свій золотий вік. І дійсно: навіть чужі кореспонденти підтверджують, що церкви в Росії ніколи не були такі повні народа, як тепер. Др. Альфред Носсіґ пише, що до найпобожніщих належать тепер — червоноармейці.

На загал большевики рахуються з церквою, уважаючи „релігію опіюмом народа" (по словам Маркса). Властиво щойно під большевицьким правлінням православна церква освободилася від світської влади, під яку підчинив її ще цар Петро. Як відомо, за большевицької влади московський метрополит Тихон став патріярхом, значить — головою російської православної церкви (якою передтим був цар).

Розуміється, все те не перешкоджує большевикам ставити перед суд навіть найбільших достойників церкви за укривання церковного майна перед конфіскатою. Недавно переслухав їх суд, зложений з 55 осіб (в тім 17 священиків) патріярха Тихона. Московська преса так описує се: На салю вступив високий, стрункий мущина, в чорнім одягу, з сивою бородою, склонивсь й поблагословив рукою своїх суддів.

— Як називаєтеся? — запитав його голова суду.

— Василій Іванович Бєлявін.

— Чим ви є?

— Патріярхом старої Росії.

— Над ким ви пануєте?

— Над вірними всеї Росії.

— І над усім церковним майном?

— Так.

— Чи знаєте ви, що по радянському закону все церковне майно належить до держави?

— Знаю.

— Значить, ви пануєте над майном, яке не належить до вас?

— Святе письмо каже, що майно все наражене на те, що його можуть відняти. Зрештою папа римський есть навіть головою держави, яка не істнує.

— Хто відняв вам ваше майно?

— Се майно не було моє, тільки Боже й церковне. А хто відняв, ви самі знаєте — большевицький уряд.

— Чи знаєте, що знавці церковного права заявили, що тим большевицький уряд не нарушив церковного права?

— Се оречення неправильне.

— Так, ви протестували проти сього і в своїм протесті ужили слова „святотатство" в звязку з радянським урядом. Що се значить?

— Я не ужив сього слова у відношенню до уряду, бо він ділав відповідно до своєї програми, — тільки ужив я сього слова у відношенню до тих, які обовязані берегти церковного майна; се вірні й духовні.

— Так? Значить — вони злодії, не уряд?

— Вони, а не уряд.

— Алеж уряд наказав їм зробити се!

— Вони могли не виконати...

З сего інтересного переслухання видно, що патріярх — крутив доволі незручно (оскільки правдиві пресові звіти).

Така була досі внутрішня церковна політика большевиків: Уважали церкву окремою від держави, говорили народови, що релігія се опіюм, скарбів церковних не брали, поки не потребували, епископів засуджували як ворогів революції, але народови молитися не забороняли. Розуміється, тут і там лучалися грабежі поодиноких частин від давна.

Зовнішня церковна політика большевиків завдала православію сильний удар тим, що большевики заключили з папою римським договір, на основі якого допустили в Росію католицьких місіонарів. Сим договором завдали вони також удар Польщі, якого значіння — ще годі предвидіти. Досі була Польща найсильніщим атутом Риму на сході. Тепер се становище Польщі кінчиться, бо Рим у своїй праці на сході не може опертися на польськім духовенстві, а скорше може опертися на українськім (галицькім) духовенстві. Се виразно підчеркує згаданий вище публіцист др. Носсіґ, який уважає, що душею нового руху на сході може бути передовсім митрополит Шептицький (гл. „Н. Фр. Прессе" з 31. мая, 1922). Так — каже він — церковна політика большевиків викликала нові конфлікти, перебігу яких годі тепер предвидіти.

Мабуть страшна боротьба буде там. Боротьба, яка перестрашить Европу, як мирна Росія перестрашила колись Масарика, який цілий світ переїхав а тільки Росія зробила на нього таке враження.

У Відні, 1. червня, 1922.

**Др. Осип Назарук.**

# УКРАЇНСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ В ВІДНІ ПРОТИ ПОЛЬСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ СКІРМУНТА.

(Від власного кореспондента).

Вертаючи з конференції в Ґенуї, польський міністер закордонних справ Скірмунт заїхав до Відня, де мав навязати переговори про господарський договір між Австрією й Польщею.

Зараз після його приїзду преса оголосила, що Польща має доставити Австрії богато картофлі. Се мало за ціль зробити в Відні прихильний настрій для Польщі.

Скірмунт замешкав у Відні в готелі „Імперіяль". Тут 23. мая пополудни мав він приняти представників преси, щоб дати їм політичні вияснення.

Власне, коли він ішов на се приняттє і переходив через вестибуль готелю, троє порядно вбраних мущин обкидали його яйцями, кличучи: „Убійник, тиран!" Яйця розбилися на його голові і розлилися по його лици й одижи.

Мущини, які се зробили, не тікали, тільки спокійно ждали, щоб віддатися в руки поліції.

Вони заявили, що є офіцирами української армії, а перед тим були офіцирами австрійської армії. Вони обкидали польського міністра закордонних справ яйцями, щоби сим способом **звернути увагу культурного світа на поневолення українського народу Польщею.** Польща безправно загарбала Галичину й инші українські землі й допускається страшних насильств над українським народом. Та картофля, яку обіцює Польща Австрії, не є польська, тільки польські посіпаки рабують її від голодних українських селян. Культурний світ повинен звернути увагу на то, що Польща виробляє з українським народом.

Сих українських старшин завезено на поліцію. Мають вони відповідати за свій вчинок перед судом. Кара на основі австрійського карного кодексу не може бути тяжка: кільканайцять днів арешту. Зрештою суд може приняти виправдуючі мотиви вчинку.

Швидко після сеї демонстрації явився у Скірмунта австрійський канцлер (президент міністрів) Шобер і перепросив його за неприємність, яка його зустріла на австрійській території.

Перебравшися, Скірмунт пішов на збори журналістів.

* * *

Отся демонстрація свідчить, що галицькі Українці в боротьбі проти польської окупації побіч дипльоматичної акції за границею і пасивного опору в краю переходять також до инших способів боротьби.

Сі способи, очевидно, залежать від обставин.

Щодо демонстрації супроти Скірмунта, треба завважити, що коли б йому сталося щось поважнійшого, тоді Польща могла би заставити Австрію виступити проти галицької української еміґрації. Австрія слаба і з сього могла би скористати Польща. За те така форма демонстрації не може пошкодити українській еміґрації, а свою ціль осягне, бо зверне увагу на галицьку справу.

Взагалі мусимо Полякам все і всюди, способами, залежними від обставин, пригадувати, що наша боротьба проти польського поневолення не тільки не ослабає, але буде все кріпшати.

Треба, щоби кождий Поляк, який чи своїм урядовим становищем в польській державі (від начальника держави Пілсудського до найнизшого слуги), чи своїм побутом на українській землі є співвинний польському панування над українським народом, знав, що панування Польщі над українським народом не мине йому безкарно, що кождої хвилі може його досягнути кара з українських рук. Треба, щоб під польськими гнобителями земля горіла доти, доки вони не заберуться з української землі.

З сього становища демонстрація проти Скірмунта має своє значіннє. Нехай польський міністер знає, що де він не був би, він не може бути спокійний, бо скрізь може його зустріти караюча українська рука. Тепер се було тільки неприємне обкиненнє яйцями. Але начальник польської держави Пілсудзкий і львівський воєвода Грабовський знають також свист української кулі.

Прага, 22. мая, 1922.

**Д-р Михайло Лозинський.**

Онуфрій Бартків, У. С. С.

# ГОДІ НАМ, БРАТТЯ, ДІЛИТЬСЯ!

Чи вернеться воля?
Чи вернеться слава?
Чи встане соборна
Вкраїнська держава?
Чи вернеться в Польщу
Ляшня препогана?
Чи буде, як було
Колись за Богдана?
Були на Вкраїні
Веселі часи —
Ставали до бою
Всі разом брати.
Нині оден Галичанин,
Другий Над-дніпрянець,
Третий собі Карапто-рус,
А кождий підданець.
Той Москві, а той Ляхови,
А той Мамалидзі,
А той Празі — і всі стогнуть
У чужій кормизі.
А усі ми собі браття,
І Неньки одної
Богатої України,
Слави дорогої.
Ой колиж задзвонить
Той великий дзвін,
Коли брат на брата
Закличе: ходім!?
Коли то всі разом
Зза Карпат, по Дін,
Стануть оден спільний
Будувати дім?
Гей кличе Франко з Тарасом:
Станьте до бою всі разом!
Визвольте вітчину славну,
Добудьте свободу давну!
Кличе Федькович: Поможіть!
І Буковина належить
До Вкраїни при Дніпрови —
Не дайте вмерти братови!
Кличе Хмельницький з могили:
Що ви за лихо зробили!
Браття, України не діліть,
Ляха, Москвина проженіть!
Кличе Джеджалик і Богун,
Що на Україні нині сум,
Сумує Корсунь, плаче Рось,
Що ми в неволі ділимось
Гей кличуть Стрільці Січові;
Не дайте вмерти в неволі,
Разом до бою всі ходім
Ворогів з хати проженім!
Шумить в Карпатах ураган,
Невірні топчуть Ромодан,
Там кличе Ґонта, Залізняк:
Де ви забігли?—Ой не так!
До бою разом всі ідіть,
Ніяк Вкраїни не діліть!
А Сірко в Січи ридає,
Що брат за брата не дбає. —
Стогне Україна в неволи
Через братнії роздори.
І Сагайдачний не забув —
На Чорнім Морі паном був
Кличе усім нам: Вставайте,
По Чорнім мори гуляйте!
А Дорошенко з булавов:
Чому не стали всі лавов?
І Кальниш кличе із тюрми:
Станьте братами рідними,
Станьте до бою святого
По Дон, від Сяну срібного
Кличе з Полтави могила,
Що й за Бескидом Україна
А на Кавказі кінчиться,
Годі вам, браття, ділиться!

Терезин, Чехи, 19. марта, 1922.

# З ХРОНІКИ БАНДИТИЗМУ В ГАЛИЧИНІ.

В селі Старе Село, равського повіту, напали узброєні бандити на господарство Я. Куснерка, звязали цілу родину й зажадали грошей. Коли господар не послухав, бандити стали його так мучити, що той згинув. Потім злодії забрали кількадесять тисяч марок й відійшли. — Коло Лукова напали бандити на фірмана Ґрінбавма, вбили його й забравши віз з кіньми, втікли.

# ДР. К. ЛЕВИЦЬКИЙ ПЕРЕД УКР. СТУДЕНТАМИ У ВІДНІ

Др. Кость Левицький, уповноважений для закордонних справ Галицького Уряду, виголосив дня 30. мая с. р. на прошення Акад. Тов. „Січ" у Відні реферат про галицьку справу на міжнародній арені.

Присутних було до 400 студентів і студенток. Виводи сеніора наших діячів нагороджено гураагном невмовкаючих оплесків, після чого давав ще др. К. Левицький короткі пояснення на запити в справі положення Лемківщини, Буковини, Волині й Холмщини.

На закінчення зложив голова „Січи" Ганьківський іменем студентства щиру подяку референтови й заяву, що українське студентство стоїть разом з цілим народом Галицької Землі непохитно і твердо при Галицькім Уряді. Також сю заяву приняло зібране стуудентство грімкими оплесками.

# STATEMENT OF UKRAINIAN CASE IN EAST GALICIA

(Rrom the Canadian Ranok).

By Prof. Ivan Bobersky.

There is not a doubt in anybody's mind that economic conditions in Canada will improve when European countries have strengthened their position, weakened as a result of the Great War.

Boundaries of newly created states in Europe have not yet been decided, and we know from history that boundary disputes have always been the main causes of unrest. Owing to the fact that quite a number of inhabitants of East Galicia, who are vitally interested in this question, are now residents of Canada, I take this liberty to review the situation, as it now actually stands, in as short a space as possible.

### History of Galicia.

East Galicia has been inhabited from immemorial times by Ukrainians. The first historical record of this territory, lvink between the Rivers San and Zbruch north of the Carpathian Mountains, dates as far back as 981 A. D. It was at that time a purely Ukrainian territory, a part of the Ukrainian Kingdow with Kiev as its capital.

When in the year 1085 the Ukrainian Kingdom was broken up into separate principalities the territory of Galicia became an independent principality. The city of Halycz was the capital (1144), from which the country derived its name—Halichina, in Ukrainian for Galicia. The dynasty of Romanovicz extended the boundaries of the principality to the River Dnieper in the east, and to the River Bug in the north. This Ukrainian state, known in history as Galicia-Volodimir Kingdom, constituted a barrier between the west and invading Mongolian tribes from the ast, and endured all Mogolian invasions (1225-1239).

### Galicia Under Poland.

In the latter part of the fourteenth century Poland occupied Galicia by armed force, and against the will of the people introduced feudalism in order to subjugate them and obtain possession of the forests and fertile lands.

Continuous unrest and rebellions of the Ukrainian population in the fifteenth and seventeenth centuries constitute a positive proof that the Ukrainian population was not willing to bow to the Polish force, and continued to regard Galicia, not as property of Poland, but as illegally seized property of the Ukrainian people.

Polish kings tried by force, strategems and treaties of various kinds, with the Ukrainians, to retain this territory for Poland. Simultaneiously they tried to Polonize the Ukrainian population by political oppression, Polish church and Polish colonization.

### Galicia Under Austria.

When in the year 1772, through the partition of Poland, Galicia came under the Austrian rule, the Poles continued their attempts to trample on the rights of the Ukrainian people and keep the political power in their own hands. Austria did not support the Ukrainians; she supported the Poles, and entrusted East Galicia to the exclusive control of the Polish oligarchy. The electoral districts were so manipulated that the Poles had 78 representatives in parliament in Vienna (from Galicia), and the Ukrainians only 27 representatives. In the Galician Diet in Lemberg the Poles had 133 members, and the Ukrainians only 17. The Ukrainians had scarcely five complete secondary schools in the Ukrainian language o finstruction, and the Poles had 50 in the Polish language of instruction. The Ukrainians had not even one institution for training public school teachers. All the political offices were occupied by Poles.

### Galicia After the World War.

When in 1918 the Austrian Empire broke up, Czechs, Rumanians and Serbians occupied territories belonging to them by reason of ethnographical positions of their respective countries. The Ukrainians declared East Galicia, together with Northern Bukowina (territories inhabited by Ukrainians) as the "West Ukrainian Republic", organized a central government and called a Parliament of the new Republic at Stanislaviv.

The Poles interfered in the development of the Republic with armed force. When after five months of struggle they were unable to overcome the Ukrainians they subtly sent to Galicia the Polish "Haller's army," organized and splendidly equipped in arFnce, but destined by the Allies for a different purpose than the conquest of Galicia. This army, by brutal force, suppressed the Ukrainian peasants, who had joined the Ukrainian army for the defence of their country against the traditional foe. The Ukrainian army retreated before the invaders in May, 1919, mainly due to shortage of mamunition, and also because they were forced, at the same time, to fight the Russian Bolsheviks and the invading Rumanian troops. The Poles, Rumanians and Russian Bolsheviks stepped out together, as neighbors, with a wholesom appetite for the rich Ukrainian lands.

### Polish Occupation of Galicia.

On the strength of the Polish reports prepared by themselves—and the Poles were always masters in preparing poetic reports about themselves—the Supreme Council of the Peace Conference authorized, on June 25th, 1919, the Polish Republic to take East Galicia under military occupation, "to protect the population against the Bolshevik bands," which did not exist in Galicia. In this decision the Supreme Council reserved the exclusive right to decide, at a later date, the political status of Galicia. This reservasion was bitterly opposed by the Poles, and for a long time they kept the population in ignorance of the decision of the Supreme Council. In this way they wanted to force their authority upon the Ukrainian population. In the end they decided to use their ancient customary method of "terrorism."

The Poles persecute and close up Ukrainian socities, suspend Ukrainian newspapers, prohibit all kinds of Ukrainian gatherings ar,rest Ukrainians for most trivial causes. On December 22, 1921, the police broke up a meeting of Ukrainian women. Executions of Ukrainians without any trials are everyday occurrences. There are reports of several hundred of such executions without trials. The Ukrainian churches are being robbed and turned into stables for horses. On July 7th, 1921, the Poles dissolved the Ukrainian Civic Committee, which distributed relief to widows, invalids and orphans out of the funds sent by Ukrainians from Canada and the United States.

Lemberg University, the only university in East Galicia, which during the reign of the late Austrian Government was open to all, was decreed by the Polish authorities on August 16, 1919, No. 2221, that only citizens of the Polisr state may enter the university, and that all male students must produce their military service papers. The Ukrainians of East Galicia are not Polish citizens, do not serve in the Polish army, and are, therefore, not allowed entrance in the University of Lemberg. The Polish authorities expelled all professors of Ukrainian extraction from the university who had lectured there prior to the Polish occupation of East Galicia.

Ukrainian private university courses are forbidden, and organizers of such courses are arrested. The result of this chauvinist orgy is that over 2,000 Ukrainians students are compelled to study in universities outside of Galicia, although they are without means of proper support. To give aid and encouragement to Ukrainian students is a crime in the eyes of the Poles.

On October 23, 1921, the Ukrainians founded a private Ukrainizn university in Prague, Czecho-Slovakia. About 1,200 students enrolled. The Poles would not let the Ukrainians do this on Ukrainia's own soil. The Ukrainian schools are turned into Polish schools, and Ukrainian teachers are violently persecuted.

The Poles distribute the land in East Galicia to the Polish colonists purposely brought in, in spite of the fact that the Allied Governments expressly stipulated that colonization of East Galicia from outside the territory will not be allowed. The aerea of East Galicia, not including Lemberg, the capital, is 5,520,235 hectars. Out of this 2,089,858 hectars (37.8%) belongs to 2,213 large land-owners, of which 1,964 are agriculturists and the rest professional men. Among the small land-owners is divided 3,440479 hectars (62.2%), which number 649,913 persons (1 hectar is 4 acres). According to the official report on colonization in the first part of 1920, 143 estates of 69,000 hectars were subdivided. During this period the Poles brought in 11,937 Polish families from outside East Galicia, numbering 69,685 persons. This was accomplished during the first part of 1920, and the Polish colonization did not stop there. There are in East Galicia 421,646 Ukrainian families, whose possessions range from 2 to 5 hectars, and about 80,000 families of agricultural proletariat. Altogether there are over 520,000 entitled to get land, but they cannot get it because they are Ukrainian families. There is no room for colonists in East Galicia from outside, as the supply of land is not sufficient for the native inhabitants.

The Polish Government, by deliberately depriving the native population of land, creates an army of several millions of unemployed, and brings ruin to the country with its economic and poltiical results.

Polish authorities know that the persecutions inflicted upon Ukrainians will not exterminate the Ukrainian thought in East Galicia, because the population is Ukrainian. Therefore through compulsory colonization they are endeavoring to kill the Ukrainian soul. Instead of giving the Ukrainians a land reform, they are bringing in, for political reasons, colonists from outside the border of East Galicia.

As long as Galicia remains in the hands of the Poles, the Ukrainian population will not get a land reform. The Bureau of Reconstruction, instituted by the late Austrian Government for the purpose of reconstructing territories devastated by war, the Polish Government turned into a bureau to aid the Polish colonists. The Poles complained to the world of the German colonization policy in the Poznan district, and now they are using the same tactics with regard to the Ukrainians.

In the year 1921, September 30th, the Polish Government ordered a census to be taken, to which military assistance was used. Just picture a census with a soldier poking a gun at your ribs to compel you to say that you are not English, but, let us say, a Jajanese. You will probably say, "It is impossible," but nevertheless it is being done with Ukrainians by the Poles in East Galicia. Anybody who did not obey these orders of the Polish nobles was robbed, tortured and imprisoned. This Neronian measure was calculated to compel the Ukrainian population and their leaders to recognize the Polish sovereignty over the territory of East Galicia. Flocks of people fled, before the census, to seek refuge in forests and other hiding places, but the Polish soldiers and gendarmes pursued them everywhere.

Polish authorities and humanitarian institutions have caused that the Ukrainian population is excluded from all relief agencies conducted in Europe by the United States of America.

The facts are so brutal that one shudders to believe that this is being done by Poles, who not long ago looked to other nations for sympathy and continually complained of their bondage under Germany, Austri aand Russia. The freedom won for the Poles by the Allies, and for which Canadian Ukrainians also fought, is now being used by the Poles to oppress Ukrainians.

### Poets in Politics.

A prominent statesman in Europe once made a statement that the Poles are politicians in poetry and poets in politics. Political authority in Galicia was always in the hands of the Poles, and they used their power to hide the real facts. They corrupted elections and falsified official statistics. The foreign countries had a false view of conditions in Galicia.

According to accurate figures the population o East Galicia is: 4,005,000 (74.4%) Ukrainians, 670,000 (12.3%) Jews, 659,000 (12.1%) Poles, 65.000 (1.2%) Germans; altogether 5,449,000 souls.

Whence did the Poles come to East Galicia? They are officials sent by Polish authorities to occupy various official positions among Ukrainians. They are Polish peasants sent by Polish authorities to Polonize East Galicia, and in this way weaken the power of the Ukrainian population. They are Polish large land-owners, who bought or reived Ukrainian lands from Polish kings as rewards. The native population of the country is Ukrainian, and they regard the Poles as foreign and unfriendly transgressors. When the authority passes to Ukrainians this Polish minority will lose its power, the same as Germans lost their power in Poznan when it was given back to the Poles by the Allies.

### Who is the Sovereign of Galicia.

In the British House of Commons on July 6th 1921, Lord R. Cecil asked the Prime Minister: "What is the present situation with regard to East Galicia? Which international body is now looking into this questions? Whether any attempt has been made to ascertain the wishes of the inhabitants as to the future settlement of their country in accordance with the policy declared on June 25th, 1919, and whether there is any truth in the report that the Poles are settling colonies there?"

To this question Mr. Harmsworth, Under-Secretary to the Minister of Foriegn Affairs, replied as follows:

"East Galicia is at present in the military occupation of the Poles by virtue of o decision of the Peace Conference in June, 1919. Its ultimate allocation has not yet been decided upon, but by article 91 of the Treaty of St. Germain the rights of Austria have been transferred to the Allies and Associated Powers for disposal. The Supreme Council is the body competent to effect such disposal. The answer to the third part o fthe question is in the negative, and to the fourth part in the affirmative." (Parliamentary Debates (Commons), N. S., Vol. 144, p. 394.)

The political status of East Galicia has not yet been decided upon by the Allies. Polish authorities do not represent the Ukrainian population of East Galicia. The representative of the Ukrainian population in East Galicia is Dr. Eugen Petrushevich, to whom authority was given by the Ukrainian National Congress, October 19, 1918. This was confirmed by the Ukrainians in a declaration signed by their representatives, January 22, 1922, and was announced in the American newspapers.

The Ukrainian Government is at present functioning on foreign soil. On April 2, 1921, the Government formulated the status of East Galicia as an independent state (along the lines of the Switzerland status), in which national freedom is given to the Ukrainian, Jewish and Polish nationalities.

By the Treaty of St. Germain, September -0, 1910 (Article 91), and by the decision of the Allied and Associated Powers of February 23, 1921, Poland is not the sovereign of Galicia. She is there only as a mouthpiece of the Allies. The Allies are sovereigns, and their's is the responsibility for material and moral losses caused to the Ukrainians by the Polish occupation. Canada as a part of the British Empire is responsible, and has a right to a vote in the matter.

The Polish attitude toward the Ukrainians in East Galicia is similiar to that of a conquered people in the Dark Ages. The Ukrainians in East Galicia are deprived o their citizenship privileges, and must bear all the burdens imposed by that country.

There is not a Ukrainian in Canada or in the United States who has not a relative or a friend in Galicia who describe, in their letters, their martyrdom under the Polish occupation; and imploring to save them. Poland should treat Galicia as a separate territory, and not as a part of Poland. The laws of the Polish tsate should not be applicable to the territory of East Galicia. The Polish Government should administer East Galicia according to the rules of the International Law, to which she was bound before her occupation of East Galicia to treat all inhabitants without discrimination, as legally equals.

Ukrainians living in Canada object to being classified as "Poles" in the "Nationality" column of official records, due to the fact that they come from Galicia, and Galicia does not belong to Poland.

It was for this that 10,000 Canadian citizens took part in a parade in Winnipeg, demanding at the mass meeting that the Government of Canada thoroughly investigate the actual state of affairs in East Galicia, and to lend their aid to the speediest termination of Polish occupation of East Galicia.

The Canadian Government, in view of the demand made upon it by its subjects, should send an impartial commission to investigate conditions in East Galicia. The commercial, industrial and agricultural welfare of Canada demands that Europe as speedily as possible recover, politically and economically, from the chaos brought about as a result of the Great World War.

PROF. IVAN BOBERSKY,
Participant in the Ukrainian-Polish War.





## ЛИСТ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

Дня 9. мая, 1922.

Любий Товаришу!

Твого листа я одержав, але двох долярів в листі не було. Другий раз долярів у листі не посилай, бо себе скривдиш а мене не споможеш, тільки злодія... Даруй Товаришу, що я Тобі на усі запити не відповідаю. А то з причини сьої, що маю уста замкнені, а руки звязані... Думаю що Ти напевно ліпше знаєш про обставини нашого краю, бо довідуєшся із часописий.

У нас тепер є нова панщина. Бо кождий хлоп, котрий служив в українській армії, тепер мусить раз на місяць іти до Старої Соли мельдуватися до постерунку жандармерії, а там заправляють до роботи дрова різати і т. и., а по роботі дістане посвідку, що мельдувався. І я таксамо кождого місяця ходжу відробляти шанщину.

В осени, 1920 року, як я повернув з України, то я прийшов до дому у військовім убранню і зараз наші „любі приятелі” весь мундур з мене здерли і сказали: „в цивілю у войсковем мундуже не вольно ходзіць”. А сьої весни я пішов до міста і мавем на собі канонірський пояс („куплю”) тай жандарм зобачив і здер з мене. От так нам живеться у „польській республиці”. Як пригадаю собі, які кривди діються українському народови, то жаль серце стискає і плакати хочеться. Однак хоть ми є притиснені ляхами з усіх сторін, то ми надії не тратимо, бо ми своє прадідне мусимо здобути. Як маємо жити в неволи, то радше головами наложити, а не дамо ворогам над собою панувати. Але хай ляхи знають, що пімста за нашу кривду чекає їх страшна і люта, бо прийде час обрахунку, коли будуть усі наші кривди виложені ляхам перед очі і тоді в Галичині не лишиться ані один лях при життю. Гаразд!

Твій Товариш.

**Примітка редакції:** Цей лист прислав нам д. П. К. з Клівленду. Він одержав його зі Старосамбірщини. Не подаємо підпису, щоб не наразити пишучого на ляцькі переслідування.



В. Білинський.

## ТЮРЕМНІ СПОГАДИ.

(3)

Має свою хату і ґрунту, що вистарчає для його. З двох синів молодший господарить, а старший, укінчивши середню школу, пішов до залізниці. Коли вибухла революція „пристав” до Українців і разом з ними втік до Київа. Що з ним сталося далі, він того не знає, аЗ його то тепер він покутує. Сегодня, саме коли хотів йти в поле підгортати бульбу, прийшли до його червоноармейці, з криком та побоями силоміць забрали його зі собою і привели сюди. По дорозі грозили, що його вбють, бо він „контрреволюціонер”, тримає за одно з „буржуями” бо син його служить у „буржуїв”. А він, слава Богу, прожив 60 літ, порпаючись коло землі і з роду не чув про ніяких контрреволюціонерів. Ні тато ні дід його не знали того слова, аж тепер видумали якихсь „буржуїв” і його між них всадили. Знає він, що буржуями називають багачів, алеж бо він бідний і землі в його стільки, що скупо вистарчає на прокормлення себе з родиною. Ні за що погибати, покидати господарство, стару жінку і хоровитого сина — дуже жаль старому. Видко, добре дійняв біль його мужицьку загартовану душу, бо умовк і заплакав. Я теж одійшов в бік не перешкаджаючи старому душевно пережити це, що перейшов я вчера.

Вечоріло. Гуркіт гармат ставав дущий. Видко, що фронт приближався. На широкому подвірю підіймався жвавійший рух. Сильнійший брязкіт зброї, тупіт швидко відїжджаючих вістунів, прикази команди, все це говорило про близьку переміну. Мій дядько завів через замкнені двері балачку з вартовим. Спершу мовчав він вперто, але далі не витримав добродушних прохань дядька і розбалакався. Між иньшим сказав йому, що чув про приказ, щоб вивести нас обох, коли стемніє в степ і там розстріляти. На дядька поділало це вогнем. Нагло перервав балачку, відскочив від дверей і жваво забігав по пивниці. Плакав. Довідавшись, чого плаче, захвилювався я теж. Щось закололо мене коло серця, вогнем запекло в мозку. Я виразно чув, як якесь розпечене залізо смалило мій череп, висушувало мізок і ставало мені невимовно гаряче. З чола капав холодний піт. Машинально підійшов я до віконця і попробував рукою залізних ґрат. Сиділи міцно. Нагло блиснула в мені одна хосенна на мій погляд думка. Так, в мене є ніж, я заріжуся сам і не дозволю катам знущатися над собою. Вийнявши кишенковий ножик, став я його гострити об ґрату. Пробував чи гострий. Рішив, що коли прийдуть по нас і виведуть на подвіре, махну ножем по горлі і кінець. Покінчивши з ножем, кинув на картку кілька слів пращання знайомим учителям і просив, сповістити про мою смерть родичів моїх в Галичині. Записку ткнув я в кишеню в надії, що знайомі довідаються, де мене убито і напевно найдуть її.

Тимчасом на дворі як будьто стихало.

В вечір товариство моє зросло до восьми душ: 6 чоловіків і дві жінки. Одна з них, старша віком, мала сина, що служив офіцером у Денікіна. Це й було поводом її арешту. Друга молода, літ двацять кілька, мала чоловіка старшиною в українському війску. Страдала арештом за його. З чоловіків двох було молодих, літ двайцят і двох старших, літ коло сорока. Були це місцеві купці заложники. Молоді сиділи за батьків. Ці останні в послідний мент поховалися, тому й забрано їхніх синів. Всі вони були переляканi не меньше мене самого. Всім їм грожено при арешті смертю. А що військова справа більшевиків постійно гіршала, що хвилі очікували вони евакуації комуністів і своєї смерти. Упевнювали, що більшевики не будуть тягатися з нами, а покінчать на місци.

Як тільки на дворі стемніло, знов піднялася на подвірю метушня. Тупіт бігаючих людей, нервові питання і швидкі, сердиті відповіди, короткі а рішучі прикази коменданта і його помічників, туркіт відїзджаючих возів, обвантажених всяким награбленим з містечка, майном — все це сповіщало про рішаючий мент. Видко було, що більшевики тікали. Ми, дивлючись на все це, хололи. Надходило грізне для нас рішення „бути, не бути”. У кожного в нас в той мент опять відбулася... передсмертна внутрішня боротьба. Чоловіки сумовито мовчали, а жінки стиха плакали. Нагло почули ми численні кроки і голосну балачку перед дверима пивниці: „Комендант мабуть йде!” — скрикнули деякі арештанти і посхаплювалися з місць. Дійсно, двері швидко відчинилися і в товаристві більшевицьких військових ввійшов до нас комендант. Був це молодий чоловік, літ двайцяти кілька, середнього росту з двома револьверами за поясом і ліхтаркою в руці. Злющий, накинувся на нас лайкою та погрозами. Одного з нас вдарив в лице і скалічив револьвером до крови. Перехвалявся, що без суду, всіх нас, як завзятих контрреволюціонерів, негайно скаже вивести в найблищу балку і поубивати мов собак. Хоча вони, більшевики, зараз відступають перед „контрреволюцією”, що суне зі сходу і заходу, то вони є певні, що розібють всю буржуазію і задусять „гидру контрреволюції”. В такому дусі маявся якийсь час, а потім вийшов. Нас всіх приказав вивести з пивниці і уставити в ряд.

Пригадую собі, що в цю рішаючу для всіх нас хвилю, заволоділа мною якась дивна байдужість до всього. Хотів я в той мент, щоб швидче нас вбили та скорше осягнув я спокій. В той час старався я відгадати ті настрої, які мати-му в той мент, коли куля просверлить мій мізок, і я заливаючись теплою кровю, лежати-му на землі. Стоючи в ряді, закриваю очи і наперед уявляю собі сцену екзекуції. Не боюсь її! Цікаво, кілька хвилин остається ще нам жити? Треба в останнє може надивитися ще на природу. Кидаю очима кругом і бачу: Місячним сяйвом залиті доми, дерева, а там далі степ — пахучий, зелений степ, любиме місце моїх прогульок, свідок колишніх моїх мрій... там десь тепер і спочину не побачивши Галичини. Кругом нас понурі, узброєні салдати, сердиті мабуть, що мусять тікати перед Денікіном, мнимим нашим приятелем.

З задуми будить мене приказ коменданта:

„Арештованих вести на вказане місце!”

Мовчки оточують нас збройні солдати і виводять на вулицю. Йдемо поспішно. Мовчанку переривають задні червоноармейці. Кричать, щоб передні не спішили, бо жінки не успівають. З цього приводу вилітають проклони з сороміцькою московською лайкою. Ми все ще не знаємо, куди ведуть нас, чи в степ чи може на стацію? Перед самою доперва стацією, що лежить при дорозі в степ, довідуємося, що приказано одвести нас потягом до найблищої стації Гаврилівки і ждати дальших розпоряджень. Преважкий камінь спадає нам з грудей. Якийсь час будемо ще живі. Втечи не можливо, бо оточує нас сильніщий відділ солдат. Опріче цього кругом повно війска. Ні одної людини в цивільній одежи. День недалеко міцно бухають гармати. Швидко підходе з війском товарний потяг і ще швидче опорожнюється. Нас заганяють в один порожній товарний вагон і замикають. Ще хвиля і ми роспращалися з Барвінковом — може і на все.

### В дорозі.

Їхали ми годину, поки приїхали на слідуючу, 20 км. віддалену стацію Гаврилівку. Перебувши в замкненому вагоні до ранку, в день переведено нас до другого вагону, де було 22 арештантів, вивезених з Барвінкова пару днів раніще. Таким чином зібралося нас, „контрреволюціонерів” 30 душ — 28 чоловіків і дві жінки. Між чоловіками були люде ріжного віку, від 20 до 60 літ, професії і відмінних політичних поглядів. З інтеліґенції були: двох учителів, один аґроном і один студент. Решту товариства доповнювали купці, селяне, один фабрикант і кількох міщан. Що до заможности, то фабрикант і купці рахувалися богачами і зачислялися до місцевої „буржуазії”, решта-ж арештантів, особливо інтеліґенти і селяне були людьми бідними, попавшими в більшевицькі лапи тільки через доноси місцевих комуністів за особисті якісь порахунки. Що до себе самого, то попав я під більшевицький арешт — як пізніще я про це довідався — по доносу одного жида-комуніста, який за гетьманських часів загирив був пару тисяч карбованців, переданих йому барвінківською Просвітою для закупна в Харкові бібліотечних книжок. Гроші ті булиб пропали, бо жид зібрався покинути Барвінково, та узнавши про це, підняв я бучу і гроші в час відібрано. Типічна, бо загально практикована комуністами, була причина арешту одного селянина з нашого гурту. Середнього росту, блондин, кремезний, вічно задуманий та мовчаливий, з першого разу звернув він на себе мою увагу. Про свій арешт росказував таке:

(Дальше буде).

# ОКРУЖНА НАРАДА В НЮ ЙОРКУ, ДНЯ 4-го ЛИПНЯ

**Нюйорська Ліґа Горожан і Ветеранів українського роду просить отсим українські Брацтва, Товариства й Орґанізації зі самого Ню Йорку та з околиці, а то зі стейтів: Ню Йорк, Ню Джерзи, Конетикут та инших сусідних, прислати своїх делеґатів із повновластями на важну**

# ОКРУЖНУ НАРАДУ

**на 4-го липня (День Независимости) 1922, в Українськім Народнім Домі, 217 Іст 6-та улиця.**

**Наради розпічнуться о годині 10. рано й будуть тревати цілий день із перервою на обід. Щоб вичерпати цілий предмет нарад проситься делеґатів прибути вже о годині 9.45 на салю. Головним предметом нарад буде справа помочі Великій Україні.**

НЮЙОРСЬКА ЛІҐА ГОРОЖАН І ВЕТЕРАНІВ УКР. РОДУ:

**Стефан Дембицький**, голова; **Тимко Мілещук**, секретар; **Михайло Перщин**, командант; **Юліян Рокицький**, адютант.

## МОЖЛИВОСТИ ЕЛЕКТРИФІКАЦІЇ СЕЛА.

При всякім проекті електрифікації індустрій і міст-найсамперед приходиться найти жерело енерґії (повер). Не всюди воно е і, здавалося, при електрифікації села і сільського господарства трудноші повинні бути ще більші. На ділі так не е і з помічю здобутків новочасної науки тепер не трудно ті трудноші перемогти. В кождій країні є богато малих озер, річок і жерел. З першого погляду вони ледви можуть послужити за жерело енерґії, але на ділі невеличке озеро або жерело може при відповіднім влаштованню дати досить електричної енерґії для всіх фармерських і домашних потреб.

Річка в десять стіп (фітів) ширини і дві стопи глибини, з скорістю струї дві стопи на секунду і спадом води з висоти пяти стіп може постачити енерґію дорівнюючу десяти кінським силам. Та скількість енерґії вистачає для освічення звичайної фарми і для оперовання кількох моторів. При ліпшім використанню такої річки можна подвоїти скількість енерґії.

Тисячі фарм має можливість цілий рік користуватися енерґією від пяти до десяти кінських сил. Таким способом всі фармерські будинки, мешканнє, стайні і т. и. можна освічувати електрикою. Невеликі мотори потребують небогато електричної енерґії і фармер може електрикою черпати воду, доїти коров, робити масло, прасувати сіно, різати дрова і т. и.

Скількість енерґії залежить від скількости води в річці і від сили спаду води (з якої висоти вода спадає). Такий водопад може бути природний або зроблений штучно. Влаштованє домашної „електричної стації" коштує недорого, коли хто може сам зробити більшу частину потрібної роботи.

На богатьох американських фармах в ріжних частинах краю можна бачити маленькі „водопади". Недалеко від них устроєна електрична стація, а „свічборд" находиться десь в кутку гаража коло дому. Раз ціла „стація" влаштована і збудована, то й роботи коло неї нема богато. Фармер нераз цілий тиждень не потребує заглядати на свою електричну стацію. Її роботу він реґулює при „свічборді" одержуючи таким способом освічення для дому і господарських будинків і енерґію для своїх моторів.



# ДОПИСІ

### БОСТОН, МАСС.

**Не даймося піддурити!**

Щораз грізніщі вісти приходять з краю. На Великій Україні народ гине із голоду та всіляких хоріб, а на загарбаних Польщею землях притис ворогів наших людий так, що і віддихнути не можна. Безправними податками і ріжними драчками видирають послідне, щоби тільки підперти банкротуючу „ржеч-посполіту". А щоби скріпити свій „стан посадання" на українських землях, тисячі ляцьких кольоністів садовить ся кождого дня на корінно нашій землі. Ба! Послідні вісти доносять, що ляцькі опришки посягають навіть по нашу кров. Доносять, що забирають нашу молодь до своеі розбійничої армії. Наші хлопці будуть приневолені до боротьби за імперіялістичні пляни лукавої ляшні. Це безправство, це зухвале подоптаннє усякого міжнародного закону, заворушило навіть найбільше терпеливих людий у старім краю. Чуємо, що тут і там наш нарід здіймається до відплати. Читаємо в часописях про підпали, про киданнє бомб, про убійства. Перебралася міра терпеливости. Український народ розпочав діло таємної боротьби з розбишаками. Галичина і другі безправно загарбані українські землі перетворюються у середноевропейську Ірляндію. Прийшов час, де тільки терором можемо показати наїзникам, що ніколи не згодимося ходити у їх ярмі.

Ця розпучлива борба нашого народу мусить викликати як найбільше спочувати усьої нашої еміґрації. І справді усі признаки вказують, що Українці в Америці зрозуміли вагу хвилі. Ми бачимо, як всі національні сторонництва покидають свої партійні кличі та пробують стати у оден зєднаний фронт.

Тільки „вони", тільки недобитки недотепних „комуністів" стараються загасити той святий огень, який починає горіти у серцях нашої еміґрації. Ті бездушні і безмозгі „мальчики" плетуть між народом всілякі небилиці, а між иншим це, щоби полишити усьо часови та якійсь ними видуманій „потайній комуністичній організації". Із міною всезнайків вони морочать людям голови, що нема чого журитися, що „комуністи" принесуть волю, що розібють Польщу, що зєдинять увесь український народ.

Нехайже ніхто не дасться піддурити тим „комуністичним бовдурам"! Нехай кождий Українець затямить собі, що Польща то холера, а Московщина то джума для України. Хай пропадають усі, що надіються на Москву чи Варшаву! Не бути нам „рабами, підніжками, гразею Москви" ані „варшавським сміттем"! Від Росії і від Польщі — нам сподіватися хиба народної смерти. Не вільно нам входити в ніяку дружбу із відвічними ворогами України! Коли нам треба політичних союзів, то ми їх найдемо у других народів, у таких, що не важать на життє-буттє українського народу. Пляни Польщі і Московщини зглядом України — ті самі. Винищити, вигубити нас до самого коріння і на українській руїні побудувати силу собі. Проч із орієнтаціями на душегубів, проч із тим, що уводять таку політику між нами. Нема в нас місця ні для ляцьких хрунів ні для агентів „неделімой Росії"! Хай розбудиться у нас таке чутте, щоб ті зрадники не сміли і носа вказати ніде.

Для нас одна тільки дорога — така сама, яку довгими роками вели Айриші. Поки зможемо стати до отвертого бою, доти уся наша симпатія мусить бути із тими, що ведуть ту борбу з наїздниками — всяким, без розбору, способом. Коли чоловік боронить найбільшого добра, волі, то йому вільно ужити кождого способу, щоби тільки це добро добути або оборонити. І це зрзуміти мусить кождий свідомий Українець, що не пора ніжитися тепер і міркувати та що активна боротьба деде успішніша чим уся дипльоматія — в таких вимкових обставинах, в яких находиться тепер український народ!

**Н. Д.**

## СМЕРТЬ ГР. АД. СКАРБКА.

30. мая помер у Львові один з лідерів вшехпольської партії у Східній Ґаличині, б. посол до австрійського парляменту і ґалицького сойму. Покійник належав до фанатичних українножерів. В памятних листопадових днях 1918 р. залицявся до українських діячів, а потайки орґанізував повстання у Львові.

# ПРОТОКОЛ

## З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛ. УРЯДУ У. Н. СОЮЗА. ЩО ВІДБУЛОСЯ НА ДНЯХ 7 — 11 ЛЮТОГО 1922 р.

**Третий день нарад, сесія раннішня.**

Засіданнє отворив гол. предсідатель в присутности всіх головних урядників точно о годині 9-ій рано.

Справи виплат посмертних запомог і запомог з фонду бідних. Реферує Р. Слободян.

Справа виплати посмертного по бл. п. Миколі Вільчинськім зістала припинена позаяк член при вступі до орґанізації подав собі о 10 літ менше як в дійсности мав а при реформі тих-же не поправив. По перечитанню письм відносячихся до тої справи, на поставлене і поперте внесенне ухвалено, стягнути залеглі вкладки враз з процентом а решту виплатити позіставшому спадкоємцеви.

Справа виплати посмертного по бл. п. Миколі Пішко, зістала стримана, позаяк послідна зміна спадкоємців була не леґальна і тому дуже можливо що виплата рішиться судовою дорогою, або зреченнєм неправних спадкоємців до всяких претенсій.

Просьба о запомогу Петра Кащук, від. 203. Член ушкоджений фізично як рівнож стратив половину зору ока. Справу представляє д. В. Яськевич, котрий вказав на прикрі обставини того члена. На поставлене і поперте внесенне ухвалено виплатити в дорозі ласки суму $50.00, а коли оказалабся цілковита утрата зору ока, виплатити після статута.

Просьба о запомогу Марти Серединської, котрої муж знаходиться в заведенню для божевільних. Справу представляє д. Микола Шевчук, по довшій нараді на поставлене і поперте внесенне ухвалено виплатити суму $50.00 в дорозі ласки.

Просьба о запомогу Дмитра Карповича, котрий ушкоджений на здоровлю та знаходиться в крайній потребі. Припоручено, щоб просячий удавсь дорогою леґальною через відділ на відповіднім до сего друку, просьбі о запомогу, а як все буде викінчено як приписує статут, дати в дорозі ласки суму $50.00.

Справа запомоги Миколи Білінського, відкинена Екзекутивою в місяці цвітни 1921 р. Інтерпелює д. С. Баюс, чому тому членови не дано запомоги.

Гол фін. секретар предложив в тій справі просьбу члена Миколи Білінського, в котрій місцевий уряд 67 відділу У. Н. Союза стверджує, що член не є хорий ані не є каліка, а противно, працює хоч справді за малу платню. Дальше по відмові запомоги висше згаданому членови появляєсь пашквіль на Екзекутиву У. Н. Союза в У. Щ. Вістях, підписаний „Член Тов. Зап. Січи і У. Н. Союза від. ч. 67 в Ансонії, Конн." В пашквілю є вимінена дословно відмова запомоги, з чого можна догадуватись, що в тую справу мусить бути вмішаний один з урядників відділу, котрий дане повідомленнє дав до використання в згаданім пашквілю. Дальше показуєсь в других просьбах, що місцевий уряд 67-го відділу У. Н. Союза не знає статутів організації, опираючи свої домагання на статутах з року 1914.

По точнім розгляненню сеї справи Річні Збори одобрили в цілости поступованнє Екзекутиви У. Н. Союза, супроти даної просьби, котра після прав статута в даній справі поступила. Річні Збори пятнують і висказують своє обурення ізза поміщеного пашквілю членом 67. відділу У. Н. Союза, припоручаючи Екзекутиві У. Н. Союза до вишукання і укарання такого члена.

Гол. радний С. Баюс представив нужду, в якій находиться під сю пору М. Білінський, батько 7-ро дрібних дітий з котрих то найстарший син замість помочию, стає батькови тягарем ізза невилічимої недуги. Нужда того чоловіка не до висказання. Сам будучи особисто в домі того чоловіка, не міг стриматись, щоб не помочи тому бідакови, тому просив щоб Річні Збори зглянулись на нужду того бідного чоловіка і заратували хоч пару долярами в дорозі ласки. На поставлене і поперте внесенне ухвалено дати суму $50.00 в дорозі ласки, на коли згаданий член виповнить відповідну просьбу через місцевий відділ.

Над справою внесення д. С. Кудриком, щоби помочи двом членам з відділу 44, котрі находяться в домі для божевільних і нема кому за них асекурацийних вкладок дальше платити, зглядно щоби тих членів дальше держати обезпеченими без плачення вкладок або щоби виасиґнувати відповідну суму грошей відділови, щоби відділ мав з чого за них асекурацію оплачувати, збори по короткій дебаті над недорічностю такого жадання минаючогося з приписами статута орґанізації, над цею справою перейшли до порядку денного, так як самі тоті члени обезпечення такого не потребують, а з родини не мають нікого, щоб займився ними бодай у власнім інтересі і дальше асекураційні вкладки за них хотів платити.

В прилозі до просьб, гол. рек. секретар відчитав наспівші на адресу голов. управи письма з просьбою о підмогу, а саме: від Українського Національного Музею в справі видання альбуму національного мистецтва; від ліґи американських горожан українського походження і від Січової Орґанізації в Америці.

В справі видання альбуму українського національного мистецтва, на внесеннє д. М. Ольшаницької, поперте д. Р. Слободяном, ухвалено на тую ціль виасиґнувати суму $50.

В справі помочи лідзі горожан, яку реферував голова ліґи, а наш місто предсідатель д. Т. Грицей, на внесенне д. В. Гасія, поперте д. А. Стадниковою, одноголосно ухвалено виасиґнувати $50 на річ ліґи і вислати слідуючі дві телеґрами:

Hon. Stephen G. Porter, Chairman of the Committe on Foreign Relations,
House Office Building,
Washington, D. C.

Sir:—

The executive and supreme officers of the Ukrainian National Association with Headquarters at Jersey City, N. J., irganized 1894, uniting over three hundred local branches all over United States, assembled at their annual meeting February 7—11, 1922, were greatly pleased to learn through our Vice-president Mr. Theodore J. Hrycey, President The League of American Citizens of Ukrainian Extraction, that you are giving your support to the resolution introduced by Hon. George Scott Graham December 20, 1921 in the House to the Congress of the United States on account of a memorial which presented by the league which protests Polish usurpation and arbitrary rule of East Galicia and demands that Galicia and Northern Bukovina were given right and opportunity to be ruled by the government set up by the people.

A resolution was moved at our meeting and unanimously adopted to express to you, Sir, our most sincere thanks. We ask you once more to use your good offices to obtain at an early date a Public Hearing upon the matters set forth in petition.

Most respectfully Yours,

UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION:
**S. Yadlowsky**, Sup. President,
**J. Kashtaniuk**, Sup. Rec. Secr'y.

Hon. George Scott Graham,
House Office Building,
Washington, D. C.

Sir:—

The executive and supreme officers of the Ukrainian National Association with Headquarters at Jersey City, N. J., organized 1894, uniting over three hundred local branches all over United States, assembled at their annual meeting February 7—11, 1922, were geratly pleased to learn through our Vice-president Mr. Theodore J. Hrycey, President The League of American Citizens of Ukrainian Extraction, of your continued assiduity on behalf of the Galicia Ukrainians regarding a Public Hearing before the Congress of the United States and of your support given to the resolution introduced by you and Hon. Stephen G. Porter, on February 9, 1922.

A resolution was moved at our meeting and unanimously adopted to express to you, Sir, our most sincere thanks for your humane work on behalf of our just claims and to express hope that a Public Hearing on that important matter will be granted in the nearest future.

We remain, Sir,

Most respectfully Yours,

UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION:
**S. Yadlowsky**, Sup. President,
**J. Kashtaniuk**, Sup. Rec. Secr'y.

В справі моральної помочи Січовій Орґанізації в Америці, на поставлене д. С. Кудриком внесеннє, поперте д. М. Мельниковою, ухвалено дати тій орґанізації всяку моральну поміч так як на це вповні заслугує.

Відтак задля перешкоди головного предсідателя д. С. Ядловського, котрий мусів опустити хвилево засіданнє для адміністрації „Свободи", провід зборами переймила головна містопредсідателька д. М. Ольшаницька.

По короткій дискусії на тему реформи Молодечого Департаменту У. Н. Союза засіданне перервано задля пори обідової.

(Дальше буде).

## БУВШИЙ МІНІСТЕР ДІСТАВ 5 МІСЯЦІВ АРЕШТУ.

Був. польський міністер промислу й торговлі Ольшевські (теперішний голова реевакуаційної комісії в Москві) дістав 5 місяців вязниці як кару за побиття купця Яновского, яке мало місце передількома місяцями. Оборонець Яновского заявив, що клієнт зречеться виконання кари, коли Ольшевскі зложить 5 мілїонів на „Газовий інститут".